

Inhoud

- 1 Het wolvenplatform en het Wolvenplan Vlaanderen
- 2 Op bezoek bij Koen en Nele
- 4 Joris Schelfhout geeft fakkel als voorzitter door
- 5 Invoering indelingsplicht klasse 1 voor kleine herkauwers
- 6 Ook hobbyhouders moeten diergeneesmiddelen correct registreren
- 7 Schapen houden tijdens coronacrisis Verkoopprijs lammeren
- 8 Voorlichting

Landelijke Gilden

BOERENBOND

Informatieblad voor schapenhouders

Een uitgave van Landelijke Gilden en Boerenbond.

Verschijnt 4 keer per jaar. Jaargang 21.

Afgiftekantoor Leuven 1 Masspost

Erkenningsnummer P923965

Redactie:

Guido Staels, 016 28 60 33

Publiciteitswerving:

Mediaservice, 016 28 63 33

Diestsevest 40, 3000 Leuven

landelijkegilden.be

boerenbond.be

Verantwoordelijke uitgever:

Frans De Wachter, algemeen secretaris

Het wolvenplatform en het Wolvenplan Vlaanderen

Sinds de winter van 2018 bevinden er zich (weer) wolven in onze contreien. Eerst was er wolf Naya, daarna gingen nog enkele andere wolven zich ophouden in Limburg en Zuidoost-Antwerpen.

Sommige wolven lijken zich blijvend te vestigen en verkiezen hiervoor, tot nu toe, het militair domein van Beverlo. Tussendoor kwamen er ook meldingen binnen van andere 'passerende' wolven. Ook die wolven richten, weliswaar tijdelijk, schade aan. De wolf wordt beschermd via Europese regelgeving. Landen gaan elk afzonderlijk voor hun regio's na hoe wolven en landbouwdieren kunnen samenleven. In heel Europa zijn natuurbeschermers overwegend blij dat de wolf, na vele jaren afwezigheid, weer terug is. Schapenhouders daarentegen, zijn zeer bezorgd over de wijze waarop er nog een schapenhouderij zal kunnen aangehou-

den worden in streken waar de wolf zich gaat vestigen.

Een wolvenplatform en een wolvenplan

Om het samenleven van wolven en o.a. schapen in Vlaanderen te helpen beheersen, werd op initiatief van de Vlaamse overheid in 2018 een wolvenplan ontwikkeld. ANB (Agentschap voor Natuur en Bos) en INBO (Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek) kregen hiertoe de opdracht van toenmalig minister Schauvliege. Geïnteresseerde lezers kunnen

de integrale versie van dit plan downloaden op vlaanderen.be/publicaties/wolvenplan-vlaanderen.

Het wolvenplan bevat o.a. de krijtlijnen voor de schadevergoedingen bij een aanval door wolven en de subsidies voor het aanpassen van de omheiningen. Je kan deze raadplegen op boerenbond.be/kenniscentrum/onderwerpen/de-wolf-terug-wat-moet-je-weten. Het plan beschrijft ook de communicatie die men zal voeren over de wolf. Dit plan is een 'work in progress', het wordt gaandeweg getoetst en het kan worden bijgestuurd waar nodig en mogelijk.

Een middel tot bijsturing is het wolvenplatform. Enkele keren per jaar organiseert ANB, samen met INBO, een bijeenkomst met betrokken actoren. Boerenbond, vzw Vlaamse schapenhouderij (VSH) en het Departement Landbouw en Visserij zijn hierop uitgenodigd, maar o.a. ook de Hubertusvereniging, Welkom Wolf, het Natuurhulpcentrum, Vogelbescherming Vlaanderen, Natuurpunt, WWF, zijn aanwezig. De genodigden kunnen hun zorgen en bedenkingen uitspreken, maar het is finaal ANB dat in nauw overleg met het kabinet van de minister, beslist of en hoe hier rekening wordt gehouden met ieders opmerkingen en vragen.

De toekomst

Tijdens het meest recente wolvenplatform van 12 maart 2020 werd door minister van Natuur, mevrouw Zuhal Demir, en het ANB aangekondigd dat het wolvenplan zal worden aangevuld en geactualiseerd. Zo wordt er thans een studie voorbereid om te onderzoeken op welke manier moet worden gehandeld met probleemwolven. Daarnaast start het INBO met de opmaak van een kader rond zogenaamde 'hybriden', een kruising tussen wolf en hond. De minister gaf ook volgende verduidelijking: "Om de wolf beter te beschermen, ga ik mijn collega's in de regering voorstellen om het dier de hoogste beschermingsgraad te geven. De geldende strafmaten worden zo verdubbeld".

Wat betreft het leefgebied van de wolf zullen in de rustzones (Pijnven, Kamp Beverlo, Schietterrein Meeuwen-Gruitrode/Houthalen-Helchteren) tijdens de voortplantingsperiode van 12 maart t.e.m. 30 juni 2020 alle jachtactiviteiten worden opgeschort. Deze maatregel is tij-

delijk. Voorts wordt een gebiedsgericht plan opgesteld voor Noord-Limburg tegen eind 2020 waarin 3 thema's gezamenlijk worden aangepakt: bescherming wolf, beheersen everzwijnenproblematiek en natuurverbindingen. Dit plan zal in overleg met alle betrokkenen, ook vanuit landbouw, worden opgemaakt en op maat gecommuniceerd. Daarnaast wordt verder werk gemaakt van de samenwerking met het Wolf Fencing Team en een herziening van de huidige subsidieregeling voor de wolfwerende maatregelen. Zo zouden landbouwers binnenkort ook beroep kunnen doen op de hulp van het Wolf Fencing Team voor advies en bij het uitvoeren van preventieve maatregelen. Tevens zullen ook sommige niet-elektrische preventieve maatregelen worden aanvaard. Het gaat dan om afrasteringen die dieper worden ingegraven (minstens 40 cm diep) en hoger zijn dan normaal (tot 1,80 meter) of die horizontaal worden ingegraven over 1 meter. De minister deelde tot slot mee dat het nemen van preventieve maatregelen verplicht zal worden. Wie deze maatregelen niet uitvoert binnen een periode van 2 jaar nadat de betreffende regio als risicozone werd aangeduid, zal geen aanspraak meer kunnen maken op een schadevergoeding ingeval van schade door de wolf. De risicozone is opgenomen in het aanvraagformulier voor deze subsidie (meer info op naturalsgoedebuur.be).

Boerenbond en VSH nemen de stelling in dat samenleven met wolven enkel en alleen mogelijk is en kan zijn indien schapenhouders en veehouders in het algemeen geen schade lijden. Boerenbond ijvert voor een gedragen aanpak die, zoals in het plan van aanpak voorzien, een betere ondersteuning omvat voor de preventieve maatregelen en de voortzetting van de schaderegeling voor veehouders, wiens dieren door de wolf (dreigen) gevaar te lopen. Maar daarnaast is onder meer ook een aanpak nodig van probleemwolven en hybride wolven en moet flexibel kunnen ingespeeld worden op populaties van wilde dieren die door de 'jachtpauze' voor de wolf het zo goed doen dat ze op grote schaal problemen dreigen te veroorzaken.

Hendrik Baumans,
studiedienst Boerenbond,
adviseur Omgevingsbeleid

Hubert Stiers,
Vlaamse Schapenhouderij vzw

Op bezoek bij Koen en Nele

Koen en Nele baten in Merksplas een schapenhouderij uit. Ze verwerken de melk van de schapen tot ijs en doen aan thuisverkoop.

Vijf jaar nog maar bestaat het 'Vaneleke'. Waar je in het begin ook nog ijs op basis van koemelk kon vinden in het ijssalon in Merksplas, zijn de huidige veertig ijssmaken er allemaal op basis van schapenmelk. In de hoevewinkel vind je schapenzuivel en lamsvlees, allemaal van de zelf gefokte dieren. Boerenzoon Koen koos nochtans voor een job in de bouwsector, maar na twintig jaar nam de passie voor de boerenstiel toch de bovenhand: "Het boerenleven, dat zit erin."

Hoe zijn jullie met het bedrijf gestart?

Nele: "Toen we in 2014 begonnen, maakten en verkochten we bij het Vaneleke hoeve-ijs met de melk van onze buur die melkveehouder is. We hielden enkele schapen als hobby. 'Waarom maak je niet eens ijs met hun melk?', vroeg een klant toen en dan zijn we aan het experimenteren gegaan. Met succes."

Koen: "In januari 2016 kochten we onze eerste melklammeren aan. In 2017 ben ik dan beginnen melken. Nu melk ik 24 schapen. Dit jaar wil ik dat aantal omhoog krijgen richting de 40, en wil ik voor het eerst proberen het hele jaar door te melken. De eerste groep heeft in januari gelammerd, in maart verwacht ik de tweede groep. En vanaf dan gaan we dus een versnelling hoger. Een schaap melk je één keer per dag. Zelfs al zijn het er niet zo veel, ik doe er nu met de 24 exemplaren toch een uur over. Ik melk met een minimelker, maximum twee dieren tegelijk. Onze dieren leveren zo'n 450 liter melk per jaar per schaap."

Koen en Nele Huybrechts-Bellens

Het Vaneleke

Adres: Witte keiweg 1, 2330
Merksplas
Telefoon: 014 71 90 92
E-mail: info@vaneleke.be

Nele: "En al die melk verwerken we hier ter plaatse."

Dat is jouw taak, Nele?

Nele: "Ja, samen met onze medewerkster Sanne, die overigens ook in de stal helpt. Werken met schapenmelk is veel experimenteren. Toen we met het ijs begonnen, zijn we uitgegaan van onze bestaande recepten en die hebben we aangepast naar recepturen zonder koe-melkbestanddelen. In het begin stonden klanten wel eens huiverachtig tegenover ons ijs, maar als mensen het niet weten, proeven ze het verschil niet. Intussen is het algemeen bekend dat ons ijs op basis van schapenmelk is, en sommige klanten komen precies daarvoor naar hier. Mensen die koemelk moeilijk verteren, vinden schapenmelk vaak een goede oplossing. Ik maak er ook magere yoghurt van en experimenteer met andere zuivelproducten. Op termijn hoop ik dat ik ook room en boter zal kunnen produceren, daar experimenteer ik nu mee. Vooral dat laatste is heel moeilijk. Niemand lijkt precies te weten hoe het moet. En in tegenstelling tot koeienzuivel, kan je voor schapenzuivel niet zomaar ergens les volgen. Maar ik vind het leuk om te doen. Er kruipt veel tijd in en het is dus niet echt winstgevend, maar als de vraag er is, probeer ik de klanten blij te maken. We experimenteren overigens ook met de smaken van ons ijs. Zo maakte ik al ijs met Chouffe- of kriebiersmaak. Erg lekker!"

Jullie fokken jullie melkschapen zelf. Wat met de rammetjes?

Koen: "Die gaan naar het slachthuis in Antwerpen en komen dan weer naar hier. We versnijden zelf en verkopen het lamsvlees in onze hoefwinkel. De verkoop loopt zeer goed. De klanten hebben de garantie dat het lamsvlees is, en dus geen schapenvlees, en ze kunnen hier ook zien dat de lammetjes het goed hebben."

Jullie verkopen nu hier op het bedrijf, maar vanaf binnenkort nemen jullie ook deel aan de Boerenbelevingsmarkt in Hoogstraten. Waarom?

Nele: "Ik geloof sterk in het concept waar de producenten hun zelfgemaakte echte streekproducten aanbieden. Wij zullen er staan met ijs, zuivel en lamsvlees. Het is een unieke gelegenheid om meer mensen te laten kennismaken met schapenmelk."

Dit is een voltijdse job voor jullie beiden.

Koen: "Het feit dat we weinig schapen hebben, wil niet zeggen dat er weinig werk is. De lammetjes worden met de papfles grootgebracht. Dat is een voordeel, want ze leren meteen aan de fles te drinken en zijn ook veel tammer dan andere lammeren. Maar het is een enorm arbeidsintensief proces, die eerste twee maanden. Naast ons Belgisch melkschaap, dat we hebben voor onze melkproductie, heb ik nu ook twaalf andere schapenrassen: merino's, bril-

schapen, jacobsschapen, racka's ... Het zijn rassen die veel mensen nog nooit van dichtbij gezien hebben. Als het goed is, hebben die binnenkort lammetjes en vormen ze een extra attractie voor de bezoekers die een ijsje komen eten en voor de klanten van de hoefwinkel."

Nele: "In de zomer zijn we zes dagen op zeven open. We krijgen dan wel de hulp van enkele jobstudenten. Enkel 's maandags zijn we gesloten, met één uitzondering: paasmaandag. Dan organiseren we elk jaar onze Lammetjesdag."

Organiseren jullie nog meer activiteiten?

Nele: "Heel veel. Wij doen vooral wat we zelf plezier vinden. Zo is er 'Carnaval in de stal' en bouwen we in de kerstperiode een kerststal die wandelaars kunnen bezoeken. Als we jonge lammetjes hebben zijn de kinderen in het weekend welkom om de pap te komen geven. Dat is een enorm populaire activiteit. En zo vinden wij geregeld wel iets nieuws uit. In onze schuur organiseren we ook verjaardagsfeestjes. Stilzitten is er niet bij!"

Liesbet Corthout,
Boerenbond

Joris Schelfhout geeft fakkel als voorzitter door

De cursus van de Werkgroep Schapenhouders in Antwerpen op het einde van het jaar is een jarenlange traditie. Tijdens de laatste vergadering van de winterreeks gaf voorzitter Joris Schelfhout, na meer dan 30 jaar voorzitterschap, de fakkel door aan Walter Cleemput (voorzitter) en Susanne Vos (ondervoorzitter).

Schapenhouder met engagement

Al die jaren was Joris samen met zijn bestuursploeg, de trekker en drijvende kracht achter wat vroeger de Antwerpse kring schapenhouders heette, en later de naam 'Werkgroep Schapenhouders Antwerpen' kreeg. Jaarlijks werd een mooi programma aangeboden aan de leden, met als orgelpunt de jaarlijkse studiereis eind augustus. Maar niet alleen in de provincie was Joris het gezicht van de schapenhouders. Voor Boerenbond vertegenwoordigde hij op verschillende niveaus de professionele schapenhouders. Samen met zijn echtgenote Nicole was hij op zijn bedrijf, het Calsterhof in Oppuurs, talrijke keren de gastheer voor de organisatie van demo's of praktijknamiddagen. Het bedrijf van Joris was jarenlang één van de weinige professionele schapenhouders die Vlaanderen telt. Meerdere jonge schapenhouders leerden van hem de stiel. Zijn passie was ook uitgesproken, om op de Scheldedijken van Puurs en Bornem zijn kudde te herderen en een volwaardig inkomen te halen als landbouwer. Voortaan wil hij het wat rustiger aan doen, met een beperktere kudde.

Belangen van een kleine sector in grote dossiers

Als vertegenwoordiger van de schapenhouderij binnen Boerenbond kon hij vaak het verschil maken voor de sector. Toch was het ook niet altijd even evident om rekening te houden met de belangen van een kleine schapensector in de grote dossiers zoals het MAP en GLB. "Bij de uitwerking van de nieuwe Sanitelregelgeving voor schapen, speelden we echt wel een

belangrijke rol. Aanvankelijk was het niet mogelijk om met beslagoomerken te werken voor de slachtschapen. Zonder dergelijke oormerken zou de sector de voorbije jaren opgescheept zijn met heel wat extra kosten en administratie. Toen hebben we in Brussel duidelijk kunnen maken, dat de regelgeving van de runderen niet zomaar kan overgezet worden op de schapenhouderij. Ook voor de vervanging van verloren oormerken werd een aanpak uitgewerkt op maat van de sector! Bij de uitwerking van de regelgeving voor de sanitaire bijdragen was het ook belangrijk dat de sector mee aan tafel zat. Aangezien er heel wat kleine bedrijven actief zijn, woog de kost voor administratief beheer zwaar door. Door die sanitaire bijdragen hebben we nu ook een noodfonds voor de sector. Dat kan aangewend worden bij sanitaire crisissen, maar binnen dat noodfonds kunnen ook specifieke sanitaire programma's uitgewerkt. Denk maar aan de recente problemen met blauwtong. Uiteindelijk kon voor heel wat schapenhouders de verplichte vaccinatie ook terugbetaald worden. Ook in het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) moest er op tijd ingegrepen worden, omdat men de schapenhouderij vergeten was. Aanvankelijk waren de dijken geen subsidiabele oppervlakte, zodat we geen ha hadden om onze premies op te activeren. Bij de ont koppeling van de ooi en premies in 2004 was het voor de meeste schapenhouders opeens belangrijk om subsidiabele ha te hebben."

Commercialisatie blijft knelpunt

Het grote knelpunt voor de professionele schapenhouders blijft ongetwijfeld de

Joris Schelfhout geeft na meer dan 30 jaar voorzitterschap, de fakkel door.

commercialisatie. Sinds de verstrenge regelgeving rond het ritueel slachten en het Offerfeest is voor de schapensector een belangrijke meerwaarde weggevalen. In de praktijk blijft de valorisatie van de karkassen moeilijk. "Ondanks de jarenlange inzet van de VSH, de Vlaamse schapenhouderij vzw, hebben we hier te weinig vooruitgang in kunnen boeken. De versnipperde sector speelt ons hierin ongetwijfeld parten. Ook de beperkte beschikbaarheid van slachtinfrastructuur wordt de laatste jaren meer en meer een knelpunt. Voor de toekomst van de sector moet hiervoor een oplossing komen! Vlaanderen blijft maar beperkt zelfvoorzienend voor schaapsvlees. Ondanks de groeiende vraag, blijkt het toch moeilijk om een professionele bevoorradingsketen uit de grond te stamphen. Hier ligt nochtans de toekomst en de grootste uitdaging voor de schapenhouders van morgen!"

Met de installatie van een nieuw en jong bestuur is de toekomst van de Antwerpse schapenhouders verzekerd. Aan de nieuwe ploeg wordt alvast alle succes toegewenst!

Guy Vandepoel,
Boerenbond, lid Hoofdbestuur

Invoering indelingsplicht klasse 1 voor kleine herkauwers

Vanaf 1 oktober 2019 worden bedrijven met kleine herkauwers, zoals geiten, schapen, hertachtigen, alpaca's, lama's of dergelijke ingedeeld op basis van de nieuwe rubriek 9.6 in Vlarem, het Besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne.

Vanaf meer dan 400 plaatsen voor gespeende dieren, wordt het bedrijf nu ingedeeld in klasse 1. De ondergrens voor klasse 2 is verlaagd van 150 naar 50 plaatsen voor gespeende dieren in agrarisch gebied. Voor sommige bedrijven betekende dit dat er een wijziging van de omgevingsvergunning aangevraagd moest worden.

Wat moet er dan gebeuren?

Bedrijven die vandaag meer dan 400 gespeende dieren houden, worden automatisch een klasse 1. Ondanks het feit dat op de milieuvergunning/omgevingsvergunning klasse 2 vermeld staat, worden zij op basis van de nieuwe rubriek 9.6 een klasse 1-bedrijf. Dit betekent dat de provincie de bevoegde overheid wordt voor de vergunningverlening en de Vlaamse overheid voor de handhaving.

Voor de omzetting van een milieuvergunning naar een omgevingsvergunning op het einde van de termijn bepaald in de milieuvergunning of bij uitbreiding van het aantal dieren, zal het bedrijf met meer dan 400 dieren, hiervoor een aanvraag moeten indienen bij de provincie. Dit bestuur is immers bevoegd om de vergunning te verlenen voor klasse 1-bedrijven.

Bedrijven die vandaag tussen de 150 en 400 plaatsen hebben voor kleine herkauwers, blijven klasse 2. Voor hen verandert er niets en zij moeten niets ondernemen.

Bedrijven die tussen de 50 en 150 plaatsen hebben voor kleine herkauwers, worden door de optrekking van de ondergrens van klasse 2, nu ook ingedeeld. Aangezien deze bedrijven hiervoor niet ingedeeld werden, moeten deze bedrijven wel actie ondernemen. De exploitant

van een ingedeelde inrichting of activiteit die vergunningsplichtig is geworden door aanvulling of wijziging van de indelingslijst, deelt het bestaan van de exploitatie mee aan de bevoegde overheid, dit is in dit geval de gemeente, binnen een termijn van zes maanden vanaf de dag na de datum van de inwerkingtreding van die aanvulling of wijziging. De uiterste indiendatum is daarom 31 maart. Zij kunnen hiervoor wel een vereenvoudigde procedure volgen. De exploitatie mag worden voortgezet tot een definitieve beslissing is genomen over de verlening van de omgevingsvergunning.

Welke dieren tellen mee?

De rubriek 9.6 gaat over inrichtingen waarin kleine herkauwers, zoals geiten, schapen, hertachtigen, alpaca's, lama's en dergelijke worden gehouden. Graasweiden die gebruikt worden om de dieren te laten grazen, maken geen onderdeel uit van de inrichting. Indien de gespeende dieren dus nooit in de inrichting worden gehouden, hoeven zij niet mee opgenomen te worden in de omgevingsvergunning. Indien er slechts 200 stalplaatsen zijn, moet er slechts een vergunning voor 200 gespeende dieren aangevraagd worden. Er mogen dan echter nooit meer dan 200 gespeende dieren op de inrichting aanwezig zijn. De overige dieren mogen dan alleen op een graasweide aanwezig zijn, niet in een andere stal. Indien er toch voor een kleine periode (bijv. winter) 400 dieren op de inrichting gehouden worden, ongeacht hoe klein de periode ook is, moet de vergunning wel voor 400 gespeende dieren aangevraagd worden. Het gaat dus over stalplaatsen en niet over het 'hebben van een aantal

dieren'. Dit kan relevant zijn voor schapenhouders die natuurbeheer doen in Vlaanderen en die een deel van hun dieren, ergens in een natuur- of beheersgebied hebben en niet op het bedrijf.

Caroline Van der Heyden,
studiedienst Boerenbond, adviseur milieubeleid

Onderzoek 'Zere bekjes' in Vlaanderen

Hallo, ik ben Kato Frederix. Voor mijn thesis binnen de opleiding diermanagement voer ik een onderzoek uit naar de kennis van 'Zere bekjes' in Vlaanderen. Als jij schapen hebt, kan je mij helpen door deze enquête in te vullen. Je kan de QR-code scannen ofwel aan de hand van de link <https://bit.ly/39GGjpE> op de enquête terecht komen. Dat kost slechts 5 minuten van jouw tijd, maar is voor mij heel waardevol. Alvast bedankt!

Kato Frederix, studente
Diermanagement, Hogeschool Van
Hall Larenstein Leeuwarden

Ook hobbyhouders moeten diergeneesmiddelen correct registreren

Dat we onze schapen correct moeten identificeren met oormerken en dat we ze moeten registreren, daar zijn we van op de hoogte. De meeste hobbyhouders voldoen ook aan een correcte registratie, de 15-decembertelling en de vervoersvoorwaarden. Maar als het op het correct registreren van diergeneesmiddelen aankomt, zijn er wel wat tekortkomingen.

In opdracht van het Geneesmiddelenagentschap controleert het FAVV jaarlijks bij min. 5% van de hobby-schapenhouders het gebruik van diergeneesmiddelen. Blijf bij zo'n controle rustig en werk mee!

Altijd een TVD nodig!

Voor elk diergeneesmiddel aanwezig bij de schapenhouder (stallen, berging) moet een geldig toedienings- en verschaaffingsdocument (TVD) aanwezig zijn, afgegeven door de dierenarts. Bijna alle diergeneesmiddelen zijn op voorschrift, dus zowel bij toediening door de dierenarts als door de houder zelf, moet er een TVD zijn. Bewaar alle TVD-documenten chronologisch. Dit vormt uw diergeneesmiddelenregister 'IN'. Dit register moet ten minste 5 jaar terug kunnen gaan. De geldigheid van zo'n TVD voor achtergelaten diergeneesmiddelen is voor de duur van de behandeling en voor maximaal drie weken na aflevering. Overschotten mogen niet blijven staan!

Bedrijfsbegeleiding bij schapen

Hobbyhouders met veel dieren, die bijvoorbeeld zelf hun dieren vaccineren, kunnen opteren voor bedrijfsbegeleiding. In dit geval ga je een nauwe en contractuele samenwerking aan met je dierenarts. Dan kunnen diergeneesmiddelen door de dierenarts bij de schapenhouder achtergelaten worden voor een maximale periode van 2 maanden, waarbij de dierenarts ook verplicht 2-maandelijks het geneesmiddelenregister nakijkt en aftekent. De schapenhouder moet elke product dat hij zelf

toedient, correct registreren in een register 'OUT'. De schapenhouder en dierenarts moeten ook elke 4 maanden de gezondheid van de kudde evalueren, en dit vastleggen in een evaluatie- of bezoekrapport.

Traceerbaarheid garanderen

Op elk flesje of doosje diergeneesmiddelen moet duidelijk aangegeven zijn welke dierenarts het product afgeleverd heeft en wanneer. De dierenarts gebruikt hiervoor zijn eigen etiketten. Let erop dat dit etiket ook op het flesje hangt en niet alleen op de doos. Op dit etiket wordt het nummer van het TVD-document geschreven, of de datum, zodat het altijd goed te linken is met het register 'IN'. Volg altijd de instructies van de dierenarts over de bewaring van de producten: vaccins horen bijvoorbeeld in de ijskast.

Nazicht door FAVV

De FAVV-controleurs gebruiken checklijsten voor de controle van diergeneesmiddelen bij schapen. De checklijst is ook beschikbaar – met uitleg – op de FAVV-website. Op die manier kan je je als schapenhouder grondig voorbereiden. Bij onregelmatigheden noteert de controleur een non-conformiteit, die een wegging krijgt. Bij een bepaald aantal 'slechte punten' wordt een PV opgesteld en krijgt de houder een boete.

Veel voorkomende fouten

Bij bijna 4 op de 10 gecontroleerde schapen- en geitenhouders (hobby en profes-

sioneel) waren er diergeneesmiddelen aanwezig waarvoor geen geldig TVD kon aangetoond worden (geen TVD aanwezig, onvolledig ingevuld, TVD vervallen, geen etiket met gegevens dierenarts en uniek nummer van TVD op het flesje of de verpakking). Vaak gaat het over ontwormingsmiddelen die een lange houdbaarheid hebben en waarvan overschotten langdurig worden bijgehouden. Ook deze middelen moeten verantwoord zijn door een TVD en instructies van de dierenarts. Bij bepaalde soorten antibiotica, is de dierenarts verplicht om eerst antibioticagevoeligheidstesten te laten uitvoeren.

Bij schapenhouders die wel een contract hebben voor diergeneeskundige begeleiding, is bijna de helft niet in orde met de verplichte viermaandelijks evaluatierapporten en het tweemaandelijks nazicht van de voorraad door de dierenarts. Aarzel niet om dit te bespreken met je dierenarts en hem advies te vragen over eventuele diergeneesmiddelen aanwezig op het bedrijf. Ook bij het FAVV (brochure Diergeneesmiddelen op het bedrijf) of bij DGZ kan meer informatie gehaald worden. ▶

Abortusprotocol

Ondertussen zouden er weer meer verwerpingen zijn, veroorzaakt door het Schmallenbergvirus. Dit virus geeft typisch afwijkende lammeren. We verwachten verder nog een verspreiding van Blauwtong type 8 in noordelijke richting. Het is daarom niet alleen voor je eigen kudde, maar voor alle schapenhouders van belang om elke abortus te laten onderzoeken. Niet alleen omdat dit wettelijk verplicht is, maar ook om een vinger aan de pols te houden. Meer informatie bij DGZ. Het volgen van abortussen blijft een prioritaire taak, ook nu.

Els Goossens,
studiedienst Boerenbond,
adviseur Diergeneeskunde

Schapen houden tijdens coronacrisis

Schapenhouders moeten hun dieren kunnen verzorgen en mogen zich daarvoor verplaatsen. Hou altijd minimum 1,5 m afstand ten opzichte van andere personen en doe alleen noodzakelijke verplaatsingen.

Ook dierenartsen kunnen hun werk verderzetten, maar ze moeten voor zichzelf uitmaken of ze dit onder veilige omstandigheden kunnen doen. Twijfel niet om je dierenarts te contacteren voor zieke dieren, behandelingen en vruchtbaarheidsonderzoek. Stel vaccinatie, bijvoorbeeld tegen blauwtong niet uit tot de zomer. Het FAVV heeft een lijst gemaakt met de prioritaire taken van de erkende dieren-

arts. Vanzelfsprekend moeten verplichte meldingen altijd dringend gebeuren, bijvoorbeeld als er sprake is van verdenking van blauwtong. Denk tijdig aan je zwoegerziektestatus, zodat de dierenarts tijd krijgt om dit rustig in te plannen. Het ondertekenen van het bezoeksrapport of het diergeneesmiddelenregister door de dierenarts kan indien nodig uitgesteld worden (lage prioriteit). Dieren kunnen

nog vervoerd worden, maar hou rekening met eventuele vertragingen bij de grensovergangen of controles. Het FAVV blijft certificeren bij export.

Leden Landelijke Gilden en Boerenbond kunnen met alle vragen over het coronavirus en de maatregelen terecht op het vermelde telefoonnummer en mailadres. Op de website vind je nog meer informatie. ▶

Heb je vragen voor dienstbetoon of over corona?

boerenbond.be/corona
corona@boerebond.be
 016 28 61 61

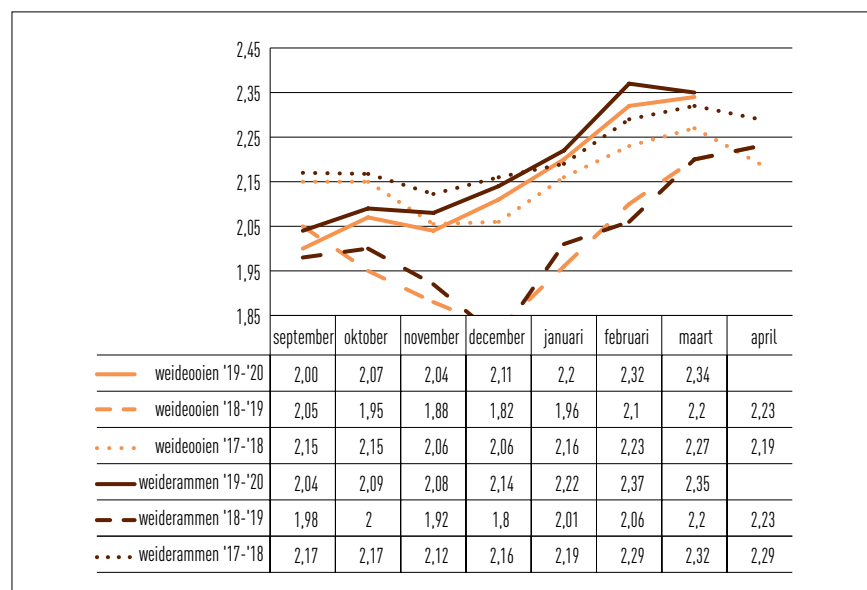
Verkoopprijs lammeren

De verkoopprijs van de ooilammeren lag de laatste maanden van 2019 ongeveer € 0,20 tot € 0,30 per kg levend hoger in vergelijking met dezelfde periode vorige jaar, toen als absoluut dieptepunt prijzen van net geen € 1,80 per kg levend in december genoteerd werden. De prijzen zitten zo op hetzelfde niveau als 2018 en 2017.

De prijzen voor zowel ooi- als ramlammeren stijgen naar goede gewoonte door dit voorjaar, maar konden vooralsnog niet raken aan de prijzen van vorig jaar. Zo werd in week 12 nog rond de € 2,45 per kg genoteerd voor zowel ooi- als ramlammeren. Paaslammeren werden de laatste weken verkocht aan € 3,10 per kg levend,

een redelijke prijs die gemiddeld is in vergelijking met voorgaande jaren. Toch zien we de laatste week dat de prijs onder druk komt (30 cent minder). Ook de weidelammeren noteerden - 30 cent. Zo lijkt de coronacrisis ook haar vat te hebben op de markt van de lammeren. Benieuwd wat de komende weken brengen, maar algemeen mag druk op de markt verwacht worden.

In de Schapenhouder geven we telkens een korte marktanalyse weer. De vermelde prijzen zijn afkomstig van het Netwerk prijsnotering Vlaamse Schapenhouderij vzw. Omdat de gemelde verkoopprijzen soms op kleine aantallen zijn gebaseerd, moet voorzichtig met de resultaten worden omgesprongen. Om een zo betrouwbaar mogelijk beeld te krijgen van de lammerenprijs, blijven we alle Vlaamse schapenhouders oproepen. Meld steeds hoeveel lammeren (ooien of rammen), van welk gewicht en aan welke prijs je verkocht hebt. Graag aanmelden voor medewerking bij Hubert Stiers via info@vsh.be. ▶

Zij staan ter beschikking

In elke regio of provincie in Vlaanderen staan consultants van Landelijke Gilden of Boerenbond in voor de **organisatie** van de regionale of provinciale werking voor schapenhouders. Met vragen over de werking van de regionale of provinciale werkgroepen en de geplande vormingsactiviteiten, praktijkmomenten en bedrijfsbezoeken, kan je bij hen terecht. Voor de **voortlichting** verwijzen wij je graag naar onze technische consultant Jonas Hanssens (09 243 88 27).

Regio	Organisatie
West-Vlaanderen	Blijde Vercamer, 09 243 88 24
Oost-Vlaanderen	Blijde Vercamer, 09 243 88 24
Halle-Vilvoorde	Hugo Vleugels, 016 28 61 53
Arrondissement Leuven	Nick Francois, 016 28 61 51
Antwerpen	Guido Staels, 016 28 60 33
Limburg	Dorien Verrecht, 011 30 37 13

Voorlichting

Limburg

Mestonderzoek

Als schapenhouder kan je zelf mest onderzoeken, maar je moet het wel leren. Op 20 en 27 oktober 2020 organiseren we, samen met Eva Van Mael van DGZ, twee praktijkavonden waarbij je zelf aan de slag kan gaan met mestonderzoek. Heb je interesse om mee te doen? Save the date! Verdere informatie volgt in de komende nieuwsbrieven.

Antwerpen

Praktijknamiddag Schapenstal PITO geannuleerd

Het bezoek van 25 april aan de nieuwe schapenstal van Pito Stabroek gaat omwille van de veiligheidsmaatregelen rond het coronavirus niet door.

Volgende editie nieuwsbrief
juni 2020

« advertorial »

GALLAGHER

Robuuste behuizing
Bestand tegen het veelvuldig vervoer waaraan een mobiel apparaat nu eenmaal niet ontkomt.

Eenvoudig te bedienen:
Eenvoudige schakelaar om het apparaat aan of uit te zetten.

7 JAAR GARANTIE

AL VANAF €89,-

NIEUWE 9V RANGE

Maak kennis met de nieuwe 9V schrikdraadapparaten van Gallagher. Krachtige 9V schrikdraadapparaten beschikbaar in 4 varianten; BA20, BA30, BA40 en BA80. De 9V apparaten zijn al verkrijgbaar vanaf €89,-.

De BA40 en BA80 zijn voorzien van het Batterij Management Systeem. Met deze stand volgen de sterke en minder sterke pulsen elkaar afwisselend op. Daardoor raakt de batterij minder snel leeg. Uiteraard geeft Gallagher ook op deze schrikdraadapparaten 7 jaar garantie. Kijk voor meer informatie op www.gallagher.nl/warranty